

POVESTE DE CRĂCIUN

O SĂ VĂ ISTORISESC ASTĂZI o poveste foarte stranie, o poveste de Crăciun!
E vorba de un puț părăsit, adânc și tainic, care se afla în mijlocul unei păduri mari și întunecoase. Nimeni nu știa de ce puțul era acolo, nici cine îl făcuse, nici cât de vechi era.
Țăranii din împrejurimi se temeau grozav, căci din el se auzeau ieșind vaiete, gemete și câteodată niște ciocănituri ca și când cineva ar fi bătut în ghizduri.
Credința tuturor era că un suflet stă robit în adâncimea-i din care nu putea scăpa.
Satul cel mai apropiat de pădure se numea Galea; sat micuț și sărăcăcios, cu case scunde și ticăloase, în ale căror grădini florile păreau searbede și făr' de viață, căci pământul era pietros și nerodnic.
În mijlocul satului se ridica o bisericuță veche de lemn, cu un acoperiș foarte mare ce părea că o doboară. Nenumăratele anotimpuri îl pârguiseră atât de frumos, încât șița învechindu-i-se bătea în cenușiu, de-ți era mai mare dragul să privești la el.
Tufe de liliesci bătrâni și piperniciți creșteau împrejurul bisericii, adăpostind sub umbra lor umilele morminte împrăștiate pe alocuri, ca o turmă de oi părăsite.
Țăranii se cam rușinau de bisericuța lor dărăpănată și visau să dureze una nouă, frumoasă și albă pe dinafară, cu un acoperiș de tablă, ce ar fi strălucit la soare ca argintul și prin care n-ar fi răzbit în vremuri rele nici ploaia, nici zăpada. Iar amvonul să aibă stâlpi groși de piatră zugrăvită în culori vii, cu ochiul lui Dumnezeu vopsit deasupra ușii.
Fără îndoială că nouă ne-ar fi plăcut mai mult bisericuța strâmbă de lemn, cu acoperișul cel mare, dar vedeți... fiecare sat își are râvna și mândria lui și nu-i place să rămâie mai prejos de altul.

În Boștea, satul de dincolo de pădure, se înălțase o biserică nouă și mare, așa precum o râvneau cei din Galea.

Galea era un biet sătuc sărac, ce suferea cumplit de starea în care se găsea.

Dar pare-mi-se că vorbeam de puțul fermecat, nu e așa?

Nu știi de ce, țăranii își închipuiau că ființa necunoscută, ce sta robită acolo, le-ar fi adus mari primejdii dacă ar fi scăpat din puț și că singurul mijloc de a o îmblânzi era să-i arunce mici daruri.

Adeseori săracii cred că singurul chip de a goni nenorocul de la pragul casei lor e să aducă jertfe lui Dumnezeu și oricărei alte puteri.

Dar Dumnezeu știe bine că viața săracului nu e decât un lung șir de jertfe, de la început și până la sfârșit!

La anumite sărbători, mai cu seamă la Sfânta Maria și la Sfântul Dumitru, sătenii luaseră obiceiul să ducă daruri puțului fermecat.

Cum se sfârșea liturghia, înainte de a merge la horă sau la cârciumă, se adunau pâlcuri, pâlcuri și porneau spre pădure cu ciudatele lor daruri. Unii duceau flori sau ouă încondeiate ori covrigi presărați cu susan, alții snopi de grâu legați cu cordele frumoase. Copiii dădeau bucuroși cele dintâi poame coapte ce le căpătau: prune, cireșe sau nuci, ori pietricele adunate din albia râului, care deveneau frumoase, trandafirii și lucitoare când le lingeau.

Fetele aruncau mărgelile din ciucurii betelor, poze cu sfinți, mărturii și multe alte nimicuri, cumpărate la Moși; iar flăcăii, parale mărunte, nasturi de la tunici militare și garoafele roșii, pe care cu atâta drag le purtau la ureche!

Chiar babele, cu furca în brâu, mergeau șchiopătând pe zăduf și cădeau lângă puț frânte de oboseală, apoi aruncau în apă cărbuni nestinși, lână sau cânepă, bolborosind descântece și rugăciuni, pe când trăgeau cu coada ochiului la tineret, doar, doar de le-o găsi vreun cusur.

Iarna, puțul era cu totul părăsit, că nu se încumeta nimeni să treacă prin pădure.

La marginea satului Galea, într-o casă atât de mică și de umilă, încât părea mai mult o colibă, trăia o văduvă săracă, anume Maria. Tot satul o cunoștea sub numele de Maria-Văduva.

Sărmana avea un singur copil, Petre, cu ochi mari albaștri și-un obrăjor searbăd și îngrijorat. Semăna leit cu maică-sa. Băiețelul mai avusese două surori, dar amândouă putrezeau sub liliacul din curtea bisericii. Atât de lipsită fusese maică-sa, încât n-avusese parte să pună măcar o cruce pe locul unde se odihneau copilele ei. Și de aceasta Petre mult se mai amăra!

Foarte evlavios, băiatul văduvei ținea toate posturile; lasă că, la drept vorbind, mâncare destulă n-avea niciodată. Urma cu sfințenie învățămintele bisericii, asculta cu luare aminte ce-i spunea popa Toader, cu toate că nu pricepea îndeajuns înțelesul cuvântărilor și că multe dintre ele se întipăriseră greșit în mintea lui fragedă.

Între altele, Petre rămăsese cu credința că biserica din Boștea era mult mai sfântă, fiind mai mare și mai nouă decât bisericuța lor.

Gândul acesta i se pironise-n minte, într-o duminică după slujbă, când popa Toader, vorbind despre adunarea banilor pentru clădirea sfântului locaș, dăduse ca pildă biserica din Boștea, înălțată din jertfele fiecărui locuitor. Sărac și bogat dăduseră toți o parte din câștigurile lor, agonisite cu trudă, cinstind astfel numele Domnului.

Bineînțeles, Petre n-avea bani, nici măcar o lețcaie; de-ar fi putut, cu dragă inimă ar fi dăruit tot, pentru zidirea unei noi biserici.

El nu fusese niciodată la Boștea și, tocmai de aceea, își închipuia biserica minunat de frumoasă, având toate însușirile ce lipseau cu desăvârșire sărăcăcioasei bisericuțe din Galea.

Petre avea șapte ani când, pe la începutul iernii, care venise anul acela cu mare strășnicie, maică-sa se îmbolnăvi greu de tot. Băiețelul o iubea mai presus de orice și sufletul îi era chinuit de o nespūsă durere văzând-o suferind, fără ca el, bietul, să-i poată veni în ajutor!

Maria, foarte răbdătoare, nu se tânguia degeaba. În coliba ei nu era pat; se culca de obicei pe un fel de laviță de lemn, acoperită cu velințe zdrențuite și, pe acest așternut ticălos, zăcea tremurând de friguri, cu buzele vinete și crăpate.

O vatră mare de pământ cuprindea mai tot locul în odăița strâmtă, Maria se culca după cuptor, pe care Petre își dădea toată silința să-l ție cald, cărând zilnic din pădure câte vreascuri putea

duce în spinare. Cum era bondoc și sarcina grea, se încovoia astfel, încât părea un arici uriaș, ce-și croia drum prin zăpadă.

Petre căuta să-și gătească. Câteva funii de ceapă uscată, atârinate după vatră, și puțin mălai într-o copoie erau toate merindele de iarnă.

Firește că băiețelul nu era bucătar bun și Maria, suspinând, înlătura strachina cu fiertura pe care el îngrijorat i-o aducea. Cum se frământa bietul copil și ce șiroaie de lacrimi curgeau pe obrăjorii lui searbezi!... Atunci se vâra într-un colț, îngenunchea și zicea Tatăl Nostru și încă alte rugăciuni, pe care le învățase de la popa Toader. Le înșira una după alta, cu toate că nu aveau nicio legătură cu durerea lui, dar erau rugăciuni, nu e așa? și deci bine primite de Cel de Sus!

Apoi Petre se strecura lângă maică-sa, lipindu-se de ea, cu nădejdea că o va încălzi strângând-o cu drag în brațele lui slăbănoage.

Dar vai! Dumnezeu părea că n-aude rugăciunea băiatului.

Mariei îi era din ce în ce mai rău!...

Atunci copilul, închipuindu-și că greșise cumva înaintea lui Dumnezeu, simțea o muștrare de cuget, cu toate că nu-și putea aminti să fi călcat vreuna dintre cele zece porunci.

Petre era un copilaș atât de cuminte, încât ți-era mai mare dragul și mila de el. N-avusese încă vreme să se bucure de nimic, dar nici să fie urâcios, căci de când se ținea pe piciorușe fusese nevoit s-o ajute pe maică-sa și să lucreze alături de ea.

Avea o inimioară curată și grijulie, gata să ducă povara grea pentru umerii lui.

Era-n ajunul Crăciunului.

Maria tot zăcea dând mâna cu moartea, când deodată lui Petre îi veni un gând.

El avea adesea în minte gânduri nelămurite, pe care nimeni nu-și da osteneala să i le deslușească.

Acela ce-l frământa de câtăva vreme se înfăptui și iată cum:

Petre știa că, dacă vrei să ți se împlinească o dorință, trebuie să aprinzi cu evlavie lumânări pe la icoane și mai ales la aceea a Maicii Domnului, căci lumânările aprinse cu credință întăresc rugăciunea.

El căpătase de la bătrânul dascăl o lumânărică, drept mulțumire că-i ajutase duminica din urmă la slujba liturghiei.

Lumânarea era atât de subțire și de puțintică, încât trebuia păzită cu multă grijă. Pe deasupra, bătrânul dascăl îi dăduse și o cutioară veche, cam ruptă, cu cinci chibrituri; de le păzea de umezeală, cu ele putea aprinde lumânarea dinaintea icoanei.

Toate ar fi mers bine, dacă Petre nu și-ar fi pus în minte că trebuie să ducă lumânarea la biserică din Boștea.

Ca toți sătenii avea și el credința greșită că bisericuța lor nu era destul de sfântă și vrednică de Dumnezeu. Scumpa și mult iubita bisericuță!...

Ca să mergi la Boștea, trebuia ori să faci un ocol mare, mare de tot, ori s-o croiești de-a dreptul prin pădurea întunecoasă, unde se afla puțul cu pricina.

Băiatul se temea chiar vara de izvorul plin de gemete, darmite iarna, când prin pădurea înnegrită sufla viscolul și lupii dădeau târcoale.

Nevrând să lase pe maică-sa prea mult singură, cu toată frica, băiețelul se hotărî să înfrunte poteca înspăimântătoare!

Își luă deci sumanul, căciula ce fusese odată a tătâne-său și care era mai mare decât dânsul, își puse niște mănuși, mai mult cărpite decât bune, ascunse-n buzunar cu grijă chibriturile, neprețuita lumânare și fu gata de drum. Dar înainte de a ieși din colibă, nu uită să grămădească pe foc toate lemnele rămase și să pună, alături de maică-sa, o cană cu apă.

Maria sta cu fața la perete, aiurind. Înșira fel de fel de vorbe fără rost, care umpleau de spaimă sufletul bietului copil!

Amurgul începuse să-și cearnă întunericul. Petre nu putuse însă pleca mai devreme. Se simțea cam neliniștit, dar hotărât să-și îndeplinească planul, nu se mai gândea la ce putea să pățească...

În curând ajunse la marginea pădurii. Cu bărbăție se adânci într-însa, deși inima-i bătea strașnic. „Putea-voi să ocolesc puțul? gândi băiatul. Sunt două poteci: cea mai lungă nu trece pe lângă el.“ În pădure vântul urla prin crăci cu un glas mânios. Petre tremura. Ce frig se lăsase!... Din ferice, zăpada nu era mare, decât prin locurile unde o grămădisise viscolul. Cu toată graba, noaptea

părea că-l urmărește, că-l ajunge, că-l prinde!... Gâtlejul i se strângea, sufla din greu și gâfâia umblând.

Ce pădure mare!... Ce copaci înalți!...

Niciodată Petre nu se simțise atât de mititel.

— Ah! De-aș nimeri calea cea bună, zise copilul aproape tare, nu vreau să trec pe lângă cumplitul puț!...

Și tocmai când spunea aceste cuvinte — poc, poc —, auzi un sunet care-l înmărmuri de frică.

— Poc, poc... o ciocănitură... și apoi alta, ca un vaiet ce ieșea chiar din fundul pământului.

Cu tot gerul, începură să-l treacă sudorile.

Ce noapte adâncă! Copacii se prefăcură în ziduri negre, închizându-l din toate părțile.

Poc, poc... Doamne, Doamne! Țsta-i glasul din puț!... Ca prins de-o vrajă, Petre înainta. Ar fi putut să dea dosul și, strecurându-se printre copaci, să lase în lături locul blestemat, dar, nu se gândea la una ca asta, ci înainta cu pas hotărât, atras parcă de acea grozăvie.

Da, iaca puțul negru și nenorocit de care nu putea scăpa! Însăpăimântat, Petre se împiedică, încercă să se ridice, dar căzu gâfâind chiar la marginea lui.

O clipă rămase acolo, cu obrazul îngropat în zăpada rece, plângând cu hohote.

Dar ce-o mai fi și asta? Plânge și altcineva? Nu se afla numai el în acea singurătate? Mai era și alt deznădăjduit acolo? Se înșela? I se părea că aude glasul unui copil care plânge, plânge mereu.

Petre se ridică. Nu-i mai era frică. Cum să se teamă de un biet copil care plânge în întuneric?!

Din nou se auziră ciocănituri. Poc, poc... Oh!... Afurisitul de puț!... Picioarele i se muieră și totuși trebui să se uite peste colac. O putere mai tare ca voința lui îl împingea la aceasta.

Lui Petre îi fusese întotdeauna urât să se uite în puț, chiar ziua-n amiaza mare, când maică-sa îl ținea de mână. Căci după aceea, nopți în șir nu se putea odihni, închipuindu-și că aluneca în groaznica și întunecoasa tainiță.

Acum era cu desăvârșire singur. Se-nnoptase de-a binelea. Cine putea fi acolo jos? Ce taină se ascundea în necunoscuta adâncime? Nu-și mai dădea seama. Inima lui bătea astfel ori era un zgomot ce venea din puț?

Deodată, un glas ascuțit de copil strigă:

— Oh, lasă-mă să ies! Ajută-mi! Aruncă-mi lumânarea ta. Sunt singur aici în întuneric și mi-e atât de frig!...

— Lumânărica mea! suspină Petre, uitând spaima, mirarea și orice altă simțire, afară de dorința de a-și păstra neprețuita lumânare. Nu pot să ți-o arunc! Nu pot! Nu pot!

— Dar mi-e frig aici, strigă din puț glasul, mi-e frig!... Mi-e frică!... Și azi e Crăciunul!... Și eu sunt singur în întuneric!...

— Ei bine, dar mama mea e bolnavă pe moarte! răspuse Petre fără teamă, rezemat de colacul puțului. Nu se mai gândea deloc la lucrul nemaipomenit ce i se întâmpla. Toată ființa lui era stăpânită de dorința să-și păstreze scumpa lumânărică, menită să răscumpere sănătatea mamei lui!... Nu pot să-ți dau lumânarea! — zise el mâhnit. Trebuie să mă duc la Boștea, s-o aprind dinaintea Maicii Domnului, să se însănătoșeze mama!...

— Destule lumânări ard dinaintea icoanelor în ajunul Crăciunului! răspuse glasul. Fecioara Maria n-o să simtă lipsa flăcării tale, pe când eu aci sunt părăsit și mi-e frig!... Dă-mi! Dă-mi lumânărica ta!...

— Dar toate lumânările aprinse dinaintea Maicii Prea Curate nu o pot înlocui pe a mea — se jeli Petre cu totul copleșit de milă și durere. Nu voi mai putea căpăta niciodată altă lumânare. Sunt un biet băiat sărac; dacă moare mama rămân singur pe lume!... Și-s prea mic ca să pot trăi fără sprijin!... Și sărăcuțul căzu în genunchi, rezemându-și din nou capul de marginea puțului.

— În numele binecuvântatului Prunc al Fecioarei Maria, dă-mi lumânarea! se mai rugă o dată glasul. E noaptea Nașterii Mântuitorului. Se poate ca o rugăciune făcută în numele Lui să nu fie ascultată?!

Petre, nehotărât, tot șovăia! Cu inima împărțită în două se întreba, care-i era datoria? Toată nădejdea și-o pusese în făclioara ce voia să aprindă în biserica din Boștea. Acum, în lupta lui sufletească, în marea lui credință, nu mai știa ce să facă.

— În numele Sfântului Prunc și al Maicii Născătoare de Dumnezeu, — zise din nou glasul aproape stins — sunt înghețat, sunt părăsit. Și eu sunt un copil, un biet copilăș! Oh, fie-ți milă de mine!... Dă-mi lumină!...

Petre începu a plânge. Inima-i părea că se topește de amărăciune și de chin. Suferea pentru copilul robit, suferea pentru maică-sa, pentru el însuși, pentru întreaga lume, în care totul i se părea păcătos, nedrept, sărac ca și coliba lor, ca și bisericuța de lemn, doborâtă sub povara acoperișului prea greu!

Cum sta rezemat, frânt de durere, dinaintea ochilor i se arătă vedenia bisericii din Boștea, biserică în care nu va mai intra! O neînchipuită slavă o înconjura, scaldând-o într-o strălucire pe care nimic n-o putea ajunge.

De-acum Petre știa că-și va jertfi lumânarea! Nu-i fusese oare cerută în numele Mântuitorului, a cărui naștere se prăznuia azi?! El nu se întrebă o clipă cum o singură lumânărică putea dezrobi copilul din puț! În învălmășeala gândurilor, flacăra ei devenise pentru dânsul lucrul cel mai de căpetenie de pe pământ.

— Na lumânărica mea! zise oftând. Ia-o! Prinde și cinci chibrituri, vezi să nu se ude, adăugă el cu îngrijorare copilărească, căci nu se vor mai aprinde!

Apoi, aplecându-se peste colac, le aruncă în puț, jertfindu-și astfel ultima nădejde.

După aceasta, își acoperi fața cu mâinile, sprijinindu-și fruntea de marginea înghețată și-ncepu a plânge cu hohote. Deodată înălță capul. Ce se auzea?!... Cântece!... Visa?... Sunetele a mii de harfe ce păreau că vibrează-n văzduh și razele aurii, minunate, de unde veneau?

Minune! Lumina și sunetele răpitoare ieșeau chiar din gura neagră și posomorâtă a puțului.

Ce se întâmplase? Deodată își simți inima plină de o neînchipuită bucurie!...

— Doamne!... șopti băiatul zdrențaros, îngenunchind ca în biserică pe când se săvârșește sfânta taină, căci în fața lui se ivise un copil cu părul plăviț și cărlionțat, plăsmuit numai din lumină, un copil neînchipuit de frumos.

— Mulțumesc — grăi strălucita arătare — ți-a fost milă de mine, m-ai dezrobit, jertfindu-ți singura nădejde! Privește razele răspândite de lumânarea ta! Și copilul ridică brațul, iar Petre văzu că licărirea-i se prefăcuse într-o văpaie, ce lumina întreg pământul!...

— Du-te la maică-ta, care te așteaptă. Eu voi duce lumânarea la bisericuța de lemn, care e tot atât de sfântă ca orișicare altă biserică.

Tremurând, Petre luă căciula de jos, dar față de atâta sfințenie, nu îndrăzni să și-o pună pe cap. Ca-n vis, se luă după copilul minunat, a cărui slavă se revărsa asupra întregii păduri.

Petre nu mai simțea nici teama, nici frigul, nici oboseala; pășea ca și când ar fi avut aripi!

Când ajunseră în sat, minunatul copil se opri puțin, arătă coliba și-i zise: „Maică-ta te așteaptă; după ce vei vedea-o, du-te la bisericuța cea veche.“

Firește, Petre îi ascultă porunca. Cu inima săltând de bucurie alergă spre casă, împinse ușa, se repezi înăuntru strigând: „Mamă, mamă“...

Fără nicio urmă de suferință, sărmana Maria era atât de întinerită și de frumoasă, încât chiar zdrențele de pe dânsa păreau schimbate.

Își deschise brațele pentru a-și primi odorul. Și-l strânse la sân, singurul dulce adăpost ce-l avusese Petre vreodată. Rezemând capul de pieptul maică-sii, copilul se simțea prea covârșit de fericire ca să poată vorbi.

Maria nu-l întrebă ce se întâmplase; știa numai că se tămăduise, că era ajunul Crăciunului și că-l strângea în brațe pe fiul ei iubit.

Mai târziu, Petre plecă spre biserică precum îi poruncise copilul minunat. Stelele străluceau pe cer, satul era adormit și tăcut, casele păreau umbre negre pe zăpada albă.

Îndeobște bisericuța nu se deosebea de umbrele celorlalte case decât prin clopotniță. În noaptea asta însă, în astă noapte sfântă, ea se prefăcuse într-o lacră de lumină ale cărei raze se revărsau prin ferestre, prin crăpăturile zidurilor și ale acoperișului. Acea disprețuită bisericuță se schimbase într-un juvaer sclipitor ce împrăștia lumina pe cer și pe neaua înghețată.

Cu capul gol, cu mâinile împreunate, cu pași șovăitori, ca un hagi veni de departe, Petre se apropie de Sfântul locaș, trecu pragul, căzu în genunchi, uimit și răpit de fericire.

Câteșitrele uși ale altarului erau deschise și înăuntru, pe sfânta masă, ardea lumânărica lui. În toată biserica nu se mai găsea altă lumânare aprinsă și cu toate acestea mica flacăra era atât de vie, încât prefăcea smeritul locaș într-o slavă de strălucire, de pace, de frumusețe, de bucurie și de mărire. Chiar biserica din Boștea nu putea fi mai frumoasă în acea noapte ca bisericuța din Galea! Petre înțelese minunea! Mama i se însănătoșise, puțul se dezlegase de blestem și cu toate că Sfântul Prunc se făcuse nevăzut, mâna lui pusese umila-i jertfă pe altarul Domnului! De-un singur lucru nu se putea însă dumeri Petre: că iubirea lui făcuse această minune! Iubirea și credința lui!... ❀

